Verslag overleg met Waterschap Rijn en IJssel (WRIJ), Gemeente Lochem (GL) en Vereniging Contact Barchem (VCB) dd 15-10-2025

Aanwezig:
WRIJ: Peter Schrijver/Heemraad, 5.1.2.e /5.1.2.e en 5.1.2.e /5.1.2.e
GL: Marja Eggink/Wethouder en 5.1.2.e /5.1.2.e
VCB: 5.1.2.e en 5.1.2.e /werkgroep Buitengebied, 5.1.2.e en 5.1.2.e / bestuur Contact

"De sfeer was open en constructief, het resultaat biedt perspectief voor alle partijen"

Doel van de bespreking is ervaringen, problemen én oplossingen delen om de Barchemse inwoners en ondernemers te ontzorgen over de gevolgen van meerdere grond- en waterprojecten van WRIJ (en Vitens) in het gebied.

Dit verslag is (1) een puntsgewijze opsomming van ervaringen, problemen en oplossingen, (2) een weergave van het resultaat van het overleg, (3) de vervolgactie voor de vorming van een bestuurlijke klankbordgroep, en (4) een tekstvoorstel voor externe communicatie.

1. Ervaringen, problemen én oplossingen

VCB

- Er is veel wantrouwen naar overheden over de participatie bij en communicatie over de uitvoering van grond en waterprojecten. Ingediende zienswijzen komen meestal niet of nauwelijks terug in de plannen, maatregelen worden niet begrepen en er is onzekerheid en zorg over de toekomst;
- We willen wantrouwen ombuigen naar vertrouwen. We willen niet achteromkijken, maar toekomstgericht werken aan maatregelen die mensen ontzorgen;
- Er zijn zorgen over de mogelijke gevolgen van de maatregelen in de gebieden. Modellen voorspellen dat het 'gemiddeld' goed gaat, maar over het beheersen van de afwijkingen van de gemiddelden bestaan zorgen: 'komt mijn kelder in de toekomst blank te staan?';
- Problemen rond project Hagenbeek zijn aanleiding voor dit gesprek. Vergelijkbare problemen en onrust deden en doen zich voor rond andere projecten zoals Stelkampsveld, Medler, Wildenborch, Heksenlaak en – in mindere mate - de Berkel. Nieuwe projecten staan voor de deur: Lochemse Berg en projecten voor de aanleg van waterleidingen (Vitens). 'Het houdt nooit op…';
- VCB vraagt specifiek aandacht voor de situatie van bewoners buiten de projectgrenzen, zoals Eekvenne t.a.v. de maatregelen in het gebied Hagenbeek;
- VCB wil actief meedenken en oplossingen aandragen, zoals een betere compensatieregeling, een calamiteitenplan en het instellen van een klankbordgroep;

WRIJ/Peter Schrijver

- WRIJ heeft een brede opdracht: het gaat niet alleen om natuur, maar ook om mensen (WRIJ heeft een 'groen pet op');
- Peter Schrijver vraagt zich af: over welke bewoners en ondernemers hebben we het precies? Er zijn naar zijn idee drie groepen: een groep die rechtstreeks wordt geraakt en waarmee we in gesprek zijn, een groep met grote belangen en grote weerstand waarmee we niet in gesprek zijn, en een groep met een mening, maar zonder directe of grote belangen.
- We willen naar een situatie waarin we verifiëren of de modellering klopt. Daarvoor is het nodig dat de structuur van de verzamelde data klopt en hoe een afwijking kan worden verklaard. Ondertussen nemen we beheersmaatregelen die zijn gericht op mitigatie van risico's van te hoge en te lage waterstanden;

- We willen een jaarlijkse evaluatie met een klankbordgroep van betrokken partijen, inclusief (een vertegenwoordiging van) bewoners. Daarbij willen we de verzamelde data en de verschillende projecten vanuit 'omgevingsmanagement overall', vertalen naar grotere groepen, zodat we de feiten in samenhang kunnen analyseren, begrijpen en openbaar delen. Daarvoor kan de vorming van die klankbordgroep een goed platform zijn;
- WRIJ wil investeren in verbetering van de relaties met inwoners en ondernemers in het gebied door deelname aan een klankbordgroep, leveren van informatie en kennis en inzet van mensen en middelen;
- Daarbij willen we ons houden aan NL-regelgeving en EU-richtlijnen. Als het nodig is en bijdraagt is er ook bereidheid, waar mogelijk, over grenzen heen te stappen. Ook nu al is nadeelcompensatie mogelijk tot 20 jaar na uitvoering;
- 5.1.2.e informeert over de stand van zaken rond de uitvoering van project Hagenbeek. In mei jl. is de uitvoering gestart en hij verwacht een doorlooptijd tot voorjaar 2026. WRIJ realiseert ruimhartig wensen voor extra grond(-ophoging). Meekoppelkansen worden benut zoals duikers voor de gemeente. De grond komt uit het projectgebied Hagenbeek. Aanvullend is circa 17.000 m2 uit andere bronnen nodig. Met inwoners en ondernemers zijn 20-25 overeenkomsten getekend over ophoging en bouwkundige maatregelen;

GL/Marja Eggink
- 'Peter Schrijver, is het een idee om een uitzondering op de gebruikelijke regel te maken en de omkering van de bewijslast van natschade en nadeelcompensatie op te rekken van 5 jaar naar 10 jaar?';
- De GL wil bijdragen aan het ontzorgen van bewoners en ondernemers in het gebied vanuit haar eigen taken en verantwoordelijkheid. Dat gaat niet alleen over de vergunningverlening, maar ook over de aandacht die nodig is voor onrust en zorg in de samenleving. Het is belangrijk niet 'in hokjes te denken', maar te kijken naar wat mensen in het gebied nodig hebben;
- De GL is graag bereid deel te nemen aan een Klankbordgroep om dat te bereiken;
- Marja Eggink stelt voor om ook het bestuur van de Provincie en Staatsbosbeheer erbij te betrekken. De Provincie is de opdrachtgever voor deze projecten en in het geval van Hagenbeek e.a. is Staatsbosbeheer belanghebbende bij versterking van de natuur in die gebieden;
- DE GL heeft een 'Omgevingsprogramma buitengebied' in ontwikkeling. Dit programma kan worden betrokken bij de werkzaamheden van de klankbordgroep. 5.1.2.e is 5.1.2.e 5.1.2.e extern adviseur is 5.1.2.e ;
- De wethouder biedt aan om gedeputeerde Harold Zoet te bellen en hem te verzoeken deel te nemen aan de op te richten bestuurlijke Klanbordgroep. Ook zal zij hem vragen Staatsbosbeheer en Vitens te verzoeken voor hun projecten in het gebied deel te nemen;
  Actie: Marja Eggink

2. Resultaat overleg

De urgentie en noodzaak om bewoners en ondernemers in en rond Barchem beter te informeren over en te betrekken bij de ontwikkeling, uitvoering, monitoring en evaluatie van grond- en waterprojecten en hen te ontzorgen wordt breed gedragen.
WRIJ, GL en VCB, richten daarvoor, bij voorkeur samen met de Provincie Gelderland, Staatsbosbeheer en Vitens, een bestuurlijke klankbordgroep in voor de grond- en waterprojecten in het gebied.

3. Vervolgactie: vormen Bestuurlijke Klankbordgroep Barchem in januari 2026

Besloten wordt dat een werkplan zal worden opgesteld voor de inrichting van een bestuurlijke klankbordgroep. Dit plan zal worden besproken en vastgesteld in het volgende overleg dat op/rond 15 januari 2026 zal plaatsvinden en door WRIJ wordt gepland. VCB regelt zaaltje en koffie.
Actie: secretariaat WRIJ en VCB/5.1.2.e

De concept-opdracht voor het werkplan van die klankbordgroep treft u onderstaand aan.

Opdracht
"Stel voor 19 december 2025 een werkplan op voor de opzet van een 'Bestuurlijke Klankbordgroep Barchem' (werknaam) die is samengesteld uit bestuurders en ondersteuning van de Provincie Gelderland, de Gemeente Lochem, het Waterschap Rijn en IJsel en de Vereniging Contact Barchem, en bij voorkeur ook van Staatsbosbeheer en Vitens, met het doel om langjarig de belangen van bewoners en bedrijven in en rond Barchem bij de ontwikkeling, uitvoering, monitoring en evaluatie van grond- en waterprojecten - in samenhang - te borgen, hen te ontzorgen en waar nodig te compenseren t.a.v. de mogelijke gevolgen van de projecten voor 'huis en haard', ook op lange termijn.

In het werkplan van 3-4 A4-tjes komen, naast de resultaten van het overleg op 15 oktober 2025, de volgende aspecten aan de orde:

1. De opdracht, de taken, het mandaat en de samenstelling van de klankbordgroep;
2. De relevante doelgroepen van bewoners en ondernemers;
3. De samenhang tussen de verschillende projecten van WRIJ en Vitens en de manier waarop risico's met mitigerende maatregelen kunnen worden beheerst (hoofdlijnen);
4. Wijze waarop en middelen waarmee de doelgroepen kunnen worden geïnformeerd, (inter-) actief betrokken en ontzorgd (hoofdlijnen);
5. Scope van het geografische gebied en de aard van de projecten en projecteigenaren;
6. De relevante beleids- en juridische kaders en de bereidheid die, waar nodig voor het doelbereik, aan te passen (hoofdlijnen);
7. De indicatieve inzet van mensen en middelen om het doel te bereiken.

WRIJ faciliteert een interne of externe deskundige (omgevingsmanager?) om deze opdracht uit te voeren. GL en VCB worden bij de uitwerking betrokken. Zo nodig wordt ook interne of externe communicatiedeskundigheid betrokken.
Actie: Peter Schrijver

4. Tekstvoorstel voor externe communicatie

Afgesproken is dat partijen een vergelijkbaar bericht over het overleg en het vervolg op te nemen in de eigen communicatiekanalen. Daartoe hierbij een tekstvoorstel.

Concept-tekst voor externe communicatie

In een bestuurlijk overleg op woensdag 15 oktober jl. tussen de besturen van Waterschap Rijn en IJssel, de Gemeente Lochem en de Vereniging Contact Barchem is naar aanleiding van het project Hagenbeek, de situatie besproken rond de waterprojecten in het buitengebied van Barchem. De maatregelen die het Waterschap op verschillende locaties nam en neemt brengt bij inwoners en bedrijven onzekerheid en onrust met zich mee over de risico's van natschade, ook in de toekomst. Partijen hebben afgesproken een bestuurlijke klankbordgroep in te richten om inwoners en ondernemers te ontzorgen over die risico's. Vanuit hun rol bij die projecten worden ook de provincie Gelderland, Staatsbosbeheer en Vitens uitgenodigd.

Barchem, 16-10-2025
5.1.2.e /VCB